

Raport Instytutu Sobieskiego

Nr 18/2005

2005 11 26

„Ocena propozycji podatkowych rządu”

Ryszard Sowiński

TWORZYMY IDEE DLA POLSKI

Instytut Sobieskiego
ul. Nowy Świat 27, 00-029 Warszawa
tel./fax: (022) 826 67 47
tel.: (022) 211 12 75
fax: (022) 211 12 76

e-mail: sobieski@sobieski.org.pl
<http://www.sobieski.org.pl>

Volkswagen Bank Polska S.A.
45 2130 0004 2001 0340 1999 0001

Ryszard Sowiński

ryszard.sowinski@sobieski.org.pl

Spis treści

Spis treści.....	2
Wprowadzenie.....	3
Podsumowanie.....	6
Harmonizacja prawa podatkowego UE.....	7
PIT.....	7
CIT.....	12
Obniżenie składek na ZUS.....	14
VAT.....	16
Podatek od spadków i darowizn.....	17
Podatek od nieruchomości.....	18
Władztwo podatkowe jednostek samorządu terytorialnego.....	19
Legislacja podatkowa.....	19

Wprowadzenie

Przedstawiony niżej raport jest próbą oceny 20 sformułowanych do tej pory propozycji rządowych dotyczących reformy prawa podatkowego. Przed przejściem do szczegółowej analizy warto poczynić dwie ogólne uwagi.

Po pierwsze, trudno jest dokonać jednoznacznej generalnej oceny propozycji rządowych, choć przeważają w nich rozwiązania oceniane w niniejszym raporcie pozytywnie. Spośród 20 sformułowanych rozwiązań 9 zasługuje na ocenę zdecydowanie pozytywną, 4 na ocenę umiarkowanie pozytywną, 5 na ocenę umiarkowanie negatywną a 1 na ocenę zdecydowanie negatywną (w 1 przypadku nie zajęto stanowiska).

Po drugie, przed zaprezentowaniem rozwiązań szczegółowych autorzy reformy powinni udzielić odpowiedzi na takie na przykład pytania jak:

- Jakie powinny być funkcje podatków?
- Jaki powinien być docelowy poziom dochodów podatkowych w relacji do PKB?
- Jaka powinna być struktura dochodów podatkowych?
- Jakie powinny być preferowane zasady podatkowe (pewność czy sprawiedliwość? sprawiedliwość czy taniość?).
- Na jakim rozumieniu sprawiedliwości podatkowej powinien zostać oparty system podatkowy?

Odpowiedzi na takie pytania powinny znaleźć się w starannie opracowanej szczegółowej części programu gospodarczego partii politycznej aspirującej do sprawowania władzy – z tych założeń powinien wynikać opracowany program szczegółowych zmian w podatkach. Tymczasem w propozycjach rządowych brakuje odpowiedzi na te jak i inne kwestie takie

Ryszard Sowiński

ryszard.sowinski@sobieski.org.pl

jak stanowisko na temat autonomii prawa podatkowego wobec innych dziedzin prawa, zasad tworzenia prawa podatkowego, kwestii wykładni prawa podatkowego zgodnie z „duchem” dyrektyw unijnych itd.

Bez odpowiedzi na te pytania trudno będzie zrealizować jeden z dwóch (obok obniżenia obciążeń podatkowych) postulatów formułowanych w programach wyborczych – postulatu uproszczenia prawa podatkowego oraz zaproponować rzeczywistą, kompleksową, głęboką reformę prawa podatkowego.

Podsumowując – propozycje rządowe można uznać za wstępne, stosunkowo łatwe do wprowadzenia i, w większości przypadków, pozytywne z punktu widzenia gospodarki. Nie można natomiast mówić o zapowiadanej głębokiej reformie prawa podatkowego. W tym kontekście warto zwrócić jednak uwagę na jedną istotną, choć niezbyt eksponowaną propozycję – propozycję kodyfikacji prawa podatkowego (propozycja taka została wysunięta w 2003 roku przez Instytut Sobieskiego).

Kodyfikacja taka jest możliwa i mogłaby stać się okazją do istotnej zmiany jakościowej regulacji podatkowych i systemu podatkowego w Polsce. Projekt taki może zakończyć się jednak sukcesem tylko wtedy, gdy prace nad kodeksem zostaną odpowiednio rozłożone w czasie, wezmą w nich udział odpowiednio przygotowane do tego osoby a generalne rozwiązania będą zaakceptowane przez istotną część klasy politycznej. W przeciwnym bowiem wypadku kodeks podatkowy może okazać się kolejną

Ryszard Sowiński

ryszard.sowinski@sobieski.org.pl

zawiłą i zmienianą kilka razy w roku
ustawą podatkową.

Podsumowanie

Obszar	Propozycja rządu	Ocena	Uwagi
Harmonizacja w UE	Krytyczne podejście	Zdecydowanie pozytywna	
PIT	Obniżenie stawki dla przedsiębiorców do 18%	Zdecydowanie pozytywna	
CIT (PIT?)	Przyspieszona amortyzacja	Zdecydowanie pozytywna	
PIT	Wprowadzenie stawek 18 i 28%	Umiarkowanie pozytywna	Należy łagodnymi środkami przejść do podatku liniowego
PIT	Ulga na dzieci	Umiarkowanie pozytywna	Konstrukcja ulgi do zmiany
CIT	Ulga na zatrudnionych bezrobotnych	Zdecydowanie negatywna	
CIT	Ulga na badania i rozwój	Negatywne jeśli ulga, pozytywna jeśli koszt	
Składki ZUS	Obniżenie składek dla nowozatrudnianych	Umiarkowanie negatywna	Składki należy obniżyć powszechnie
PIT	Likwidacja podatku giełdowego	Umiarkowanie negatywna	
PIT	Likwidacja podatku od lokat bankowych	Zdecydowanie pozytywna	
PIT	Preferencje dla twórców	Umiarkowanie negatywna	
PIT	Ulgi na darowizny na fundacje wspierające kulturę	Umiarkowanie negatywna	Wystarczy system 1% na org. pożytku publ.
VAT	Utrzymanie stawek VAT	Umiarkowanie negatywna	
VAT	Podniesienie progu zwolnienia podmiotowego	Zdecydowanie pozytywnie	
Spadki	Zmniejszenie i uproszczenie podatku	Umiarkowanie pozytywna	Podatek od spadków należy znieść
Darowizny	Zmniejszenie i uproszczenie	Umiarkowanie pozytywna	
Nieruchomości	Nie wprowadzać katastru	Zdecydowanie pozytywna	
Dochody samorządu terytorialnego	Możliwość rezygnacji z dochodów	Zdecydowanie pozytywna	
Legislacja podatkowa	Kodyfikacja prawa podatkowego	Zdecydowanie pozytywna	
Legislacja podatkowa	Zakaz zmian w trakcie roku podatkowego	Zdecydowanie pozytywna	

Harmonizacja prawa podatkowego UE

☐ Rząd przeciwstawia się dalszej harmonizacji prawa podatkowego.

Stanowisko Rządu należy ocenić **zdecydowanie pozytywnie**.

- Obecny poziom harmonizacji w zakresie VAT (pełna harmonizacja) i akcyzy (częściowa harmonizacja) jest wystarczający a ewentualne dalsze prace powinny dotyczyć zmian prawa europejskiego o charakterze technicznym. Modyfikacja wielu niedoskonałości regulacji europejskich w zakresie podatków zharmonizowanych jest konieczna.
- Nie należy natomiast poszerzać zakresu harmonizacji – szczególnie w zakresie podatków dochodowych.
- Należy promować wewnątrz europejską konkurencję podatkową. Konkurencja taka jest korzystna dla poszczególnych państw jak i całej UE – wymusza bowiem na poszczególnych państwach obniżanie

wskaźnika fiskalizmu oraz reformy prawa podatkowego.

- Nie bez znaczenia jest również kwestia ochrony suwerenności państwowej. Stopniowe, niemal trudno dostrzegalne, rozszerzanie zakresu harmonizacji oznacza bowiem zmniejszanie suwerenności państwa polskiego w istotnej dziedzinie, jaką jest kwestia stanowienia podatków, wiąże się także ze zmniejszoną demokratyczną kontrolą nad poczynaniami władzy.

PIT

☐ Rząd proponuje obniżyć stawkę podatkową dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą do 18 procent.

Stanowisko Rządu należy ocenić **zdecydowanie pozytywnie**.

- Warto jednak w tym miejscu zwrócić uwagę na fakt, iż dalsze obniżanie wysokości podatku dochodowego dla osób fizycznych tylko dla jednego rodzaju działalności powoduje

dyskryminację podatkową pozostałych podatników uzyskujących dochody np. ze stosunku pracy czy z działalności wykonywanej osobiście.

- Jednym z najważniejszych postulatów w zakresie opodatkowania jest postulat neutralności, powszechności i sprawiedliwości podatkowej. Różne dochody należy opodatkowywać w miarę możliwości takimi samymi stawkami podatkowymi. Nadmierne różnicowanie sytuacji podatkowej może wpłynąć negatywnie na poziom moralności i mentalności podatkowej. Pewne różnice w opodatkowaniu dochodów są jednak dopuszczalne.
- Można przemyśleć rozwiązanie aby w wieloletniej strategii w zakresie finansów publicznych przyjąć założenie, że w miarę spadku relacji wydatków publicznych do PKB obniżki obciążeń podatkowych będą kontynuowane aż do osiągnięcia założonego niskiego poziomu wskaźnika fiskalizmu

charakterystycznego dla państw najszybciej się rozwijających.

- Stawka CIT powinna być taka sama jak PIT – zgodnie z postulatem neutralności podatkowej

■ Rząd proponuje **przyspieszoną amortyzację**. Propozycja zakłada możliwość uznania za koszty zakupów wszelkich środków trwałych, z wyjątkiem nabycia nieruchomości i samochodów.

Stanowisko Rządu należy ocenić **zdecydowanie pozytywnie**.

- Przyspieszona amortyzacja oznacza obniżenie wysokości podatku oraz stwarza możliwość istotnego uproszczenia przepisów podatkowych.
- Należy jednak zwrócić uwagę na to, iż utrzymanie zasady rozkładania w czasie wydatków na nieruchomości i samochody spowoduje konieczność utrzymania przepisów dotyczących amortyzacji podatkowej.
- Skutki wprowadzenia przyspieszonej amortyzacji podatkowej muszą być

jednak ocenione z punktu widzenia wpływów budżetowych i wysokości deficytu budżetowego.

- Należy przemyśleć wprowadzenie analogicznych rozwiązań w CIT

■ Rząd proponuje zmniejszenie liczby stawek podatkowych do dwóch: 18- i 32-procentowej. Po czterech latach stawka wyższa została by obniżona do 28 procent. Kwota wolna od podatku nie byłaby mniejsza niż dziś, a próg podatkowy kształtowałby się w granicach 80–100 tys. złotych.

Stanowisko Rządu należy ocenić **umiarkowanie pozytywnie** biorąc pod uwagę prezentowane dalej stanowisko wobec podatku liniowego.

- Należy zauważyć, że propozycja Rządu jest, z punktu widzenia obecnej skali podatkowej, propozycją poprawiającą sytuację podatników.
- Podobne rozwiązanie tj dwóch stawek podatkowych zastosował Ronald Reagan na początku lat 80-tych, co przyczyniło się w pewnym stopniu do

sukcesu gospodarczego Stanów Zjednoczonych.

- Pozytywnie ocenić należy podwyższenie progu podatkowego. Obecnie progresja w Polsce jest agresywna, wyższa stawka obowiązuje już od 37.024 zł. dochodu rocznie, co oznacza, że osoba zarabiająca miesięcznie nieco ponad 3.000 zł. brutto płaci wyższy podatek.
- Biorąc pod uwagę poniższe propozycje dotyczące stopniowego dochodzenia do podatku liniowego należy przemyśleć przyspieszony kalendarz obniżania wyższej stawki podatkowej tak, aby dojście do jednolitego opodatkowania wszystkich dochodów nastąpiło w bardziej realnej perspektywie (np. 6 lat). Podobne rozwiązanie zastosowano ostatnio z powodzeniem w przypadku CIT.

■ Jednocześnie rząd **sprzeciwia się wprowadzeniu podatku liniowego**. Zdaniem rządu podwyższa on bowiem

efektywną stawkę podatkową dla osób najuboższych i obniża ją dla osób najbogatszych.

- Przy odpowiednio skonstruowanej stawce podatku liniowego lub przy wprowadzeniu w podatku liniowym powszechnej ulgi podatkowej (tzw. ukryta progresja) sytuacja osób uboższych nie ulegnie pogorszeniu.
- Podatek liniowy powoduje silne psychiczne poczucie „nowego początku” w gospodarce, pobudza optymizm i aktywność obywateli, zdaje egzamin w państwach, w których został wprowadzony.
- Wprowadzenie podatku liniowego może mieć znaczenie z punktu widzenia promocji Polski za granicą i może wpłynąć na przyciągnięcie dochodów opodatkowywanych w tej chwili w innych krajach.
- Ze względów politycznych należy przemyśleć koncepcję stopniowego „spłaszczenia” progresji tak, aby w miarę poprawy sytuacji gospodarczej w kraju zmniejszać

różnicę pomiędzy stawkami skali podatkowej i w perspektywie kilkuletniej dojść do podatku liniowego.

- Można zaproponować rozwiązanie przyjęte w ustawie o CIT, w której zamieszczono ustawowy kalendarz zmian.
- Rząd proponuje wprowadzenie **ulg na dzieci dla rodzin**. Ulgami objęte będą rodziny o dochodzie brutto nie większym niż 500 złotych na jedną osobę w rodzinie. Proponowane ulgi prorodzinne wynoszą 50 złotych na jedno, 200 złotych na dwoje oraz 100 złotych na każde kolejne dziecko.

Stanowisko Rządu można ocenić **umiarkowanie pozytywnie** choć należałoby zmienić konstrukcję ulgi.

- W regulacjach dotyczących podatku dochodowego dostrzeżono fakt, że podatnicy osiągający równe dochody płacą taki sam podatek, choć ich dochód przeznaczany jest na utrzymanie różnej ilości osób.

Dlatego wprowadzenie rozwiązań uwzględniających ten fakt ocenić można nie tyle jako próbę realizacji funkcji pozafiskalnych ale raczej jako zwiększenie sprawiedliwości podatkowej.

- Uzależnienie wysokości ulgi od średnich dochodów komplikuje system podatkowy – ulga powinna być ulgą powszechną i przysługiwać wszystkim podatnikom, także zamożnym - **nie należy mylić polityki prorodzinnej z polityką socjalną.**
- Przy założeniu progresywności opodatkowania i utrzymaniu powszechnej ulgi podatkowej (tzw. kwoty wolnej od opodatkowania) można zaproponować wprowadzenie możliwości wspólnego rozliczania rodziców z dziećmi tak, jak to ma miejsce w tej chwili w przypadku wspólnego rozliczania małżonków. Konsekwencje fiskalne tego rozwiązania należy jednak poddać dokładnej analizie a proponowane

rozwiązania wprowadzać pamiętając o tym, że jednym z priorytetów rządu powinien być zmniejszający się deficyt budżetowy.

- Skutek budżetowy w postaci niższych dochodów z PIT ulga przyniesie dopiero w roku 2008, kiedy to dokonane będzie rozliczenie podatku dochodowego za rok 2007. Jest więc czas na to, aby rozszerzyć zakres ulgi w stosunku do obecnej propozycji rządu i zracjonalizować wydatki w latach 2006-2008, tak aby nie zakłócić stabilności budżetu.
- Wzmocnienie pozycji rodziny i odwrócenie negatywnych trendów demograficznych nie nastąpi dzięki regulacjom podatkowym- nie należy przeceniać skuteczności ulgi. Stanie się tak natomiast w sytuacji, w której wzrostowi gospodarczemu będzie towarzyszyć zwiększenie odpowiedzialności obywateli za swoją przyszłość oraz odpowiednia edukacja. Negatywne tendencje demograficzne wpływają zarówno

z przyczyn ekonomicznych jak i duchowych.

CIT

■ Rząd proponuje, aby każdy przedsiębiorca, tworząc jedno nowe miejsce pracy, otrzymywał przez 2 lata w formie potrącenia od podatku CIT comiesięcznie kwotę 1000 zł.

Stanowisko Rządu należy ocenić **zdecydowanie negatywnie**.

- Proponowane rozwiązanie utrudnia stworzenie prostego prawa podatkowego – wymusi tworzenie kazuistycznych przepisów, których celem będzie uniemożliwienie nadużycia ulgi.
- Proponowane rozwiązanie prowadzi do stworzenia nowych możliwości unikania i uchylania się od opodatkowania. **Należy wyciągnąć wnioski z casusu ulg podatkowych dla zakładów pracy chronionej.**
- Rozwiązanie wypacza działanie mechanizmu rynkowego – stymuluje tworzenie nowych spółek i przenoszenie do nich pracowników aby skorzystać z ulgi, skłania do

zatrudniania pracownika nie ze względów ekonomicznych ale podatkowych, skłania do zwalniania dotychczasowych pracowników i zatrudniania w ich miejsce bezrobotnych, do wchodzenia z osobami bezrobotnymi w „zmowę” i dzielenia się z nimi korzyściami podatkowymi.

- Rozwiązanie może być zakwestionowane z punktu widzenia zasady neutralności podatkowej, albowiem obejmuje przedsiębiorców podlegających podatkowi CIT, a więc nie ma zastosowania do opodatkowania przedsiębiorców będących osobami fizycznymi. Zgodnie z zasadami spójnego systemu podatkowego, należy tak samo opodatkowywać takie same zjawiska gospodarcze
- Rozwiązanie wiąże się z przerzuceniem ciężaru opodatkowania na innych podatników i zmniejsza powszechność opodatkowania.

- Rozwiązanie stanowi rozwinięcie pozafiskalnych funkcji podatku, natomiast podatki powinny pełnić przede wszystkim funkcję fiskalną.
- Trudno znaleźć dowody na to, iż proponowane rozwiązanie przyczyni się do zmniejszenia bezrobocia – w ciągu ostatnich lat CIT obniżono z 40% do 19%, natomiast nie nastąpił istotny przyrost miejsc pracy (aczkolwiek osiągnięto inne pozytywne cele). Tymczasem przyczyn spadku bezrobocia należy upatrywać w powszechnym obniżeniu składek ZUS, redukcji generalnego poziomu obciążeń podatkowych (w relacji do PKB) i szeregu innych reform zwiększających poziom wolności gospodarczej (ograniczenie wydatków publicznych jako relacji do PKB, sprawna administracja, sądownictwo, infrastruktura, edukacja, polityka monetarna, walka z korupcją itd.).
- Do zalet rozwiązania można zaliczyć stworzenie możliwości obniżenia

wysokości CIT. Obniżki CIT powinny jednak dotyczyć wszystkich podatników i powinny być wprowadzane stopniowo równoległe ze spadkiem wysokości deficytu budżetowego.

■ Rząd stwierdza, że bardzo ważnym źródłem środków na działalność badawczo-rozwojową powinny być zwolnienia podatkowe. Należy stworzyć przedsiębiorcom możliwość odliczenia od podatku nakładów na badania i rozwój.

Jeżeli miałyby to oznaczać wprowadzanie dodatkowych ulg na wzór funkcjonujących kiedyś ulg inwestycyjnych, to propozycję taką należy ocenić **zdecydowanie negatywnie**.

Komplikuje to bowiem system podatkowy, stwarza możliwości uchylania się od podatku. Jeżeli natomiast oznaczałoby to ułatwienie zaliczania wydatków na badania i rozwój w koszty działalności, to taką propozycję ocenić należy **zdecydowanie pozytywnie**.

Obniżenie składek na ZUS

■ Proponowane jest zwolnienie nowozatrudnianych osób z części składek na ubezpieczenie społeczne na okres 2 lat.

Propozycję tą należy ocenić **umiarkowanie negatywnie**.

- Rząd trafnie rozpoznaje, iż pozapłacowe koszty pracy są jedną z przyczyn bezrobocia, zwłaszcza dotyczącego osoby słabiej wykształcone. Również poprzednie rządy rozpoznawały te powody, jednak podobne rozwiązania typu program „pierwsza praca”, nie przyniosły trwałego polepszenia sytuacji na rynku pracy.
- Należy przeanalizować skuteczność obecnie stosowanego rozwiązania, tj. obniżenia składek dla przedsiębiorców indywidualnych rozpoczynających działalność gospodarczą. Rozwiązanie to funkcjonuje dość krótko. Po uzyskaniu sprawozdania z planu finansowego FUS za rok 2005 będzie

można ostatecznie ocenić sensowność tego rozwiązania. Już teraz jednak wstępne dane pokazują, że ulga wykorzystywana jest poprzez rejestrowanie działalności gospodarczej przez członków najbliższej rodziny.

- Stosowanie tego rodzaju zachęt musi być uzależnione od spełnienia przez przedsiębiorcę szeregu warunków, np. nieobniżania zatrudnienia przez zdefiniowany okres czasu, przedsiębiorca musi zapoznać się z tymi przepisami, co podwyższa koszt dostosowania się i zwiększa ryzyko popełnienia błędu.
- Ulgę trudno jest skonstruować w taki sposób, aby nie było możliwości jej nadużycia, przykładowo, przedsiębiorca prowadzący działalność w postaci spółki kapitałowej może zakładać kolejną spółkę w celu skorzystania z ulgi i zatrudnić w niej pracowników z pierwszej spółki.

- Trudno jest dowieść wpływu takiej ulgi na rynek pracy a zwłaszcza trwałości tego bodźca. Istnieje obawa, że po upływie okresu korzystania z ulgi pracodawca zwolni pracownika. Nie można także wykluczyć pozytywnego scenariusza: sytuacji w której osoby zatrudniane ze względu na ulgę, spowodują trwały pozytywny wpływ na ogólny popyt krajowy i wzrost gospodarczy.
 - Powszechna, nawet niewielka obniżka przynieść może lepsze rezultaty. Dlatego można rozważyć obniżenie składek emerytalnych o 3 %, w tym 1% przeznaczanego na pierwszy filar, a 2% na drugi filar tj. OFE. Ubytek w dochodach ZUS w wys. ok 2,8 mld zł należy skompensować wpływami z prywatyzacji i obniżonymi wydatkami w ramach programu Tanie Państwo oraz wydatkami socjalnymi.
- Rząd proponuje likwidację podatku giełdowego i od lokat bankowych, lub wprowadzeniem takich ulg, które sprowadzą go do minimum.
- Propozycje Rządu w zakresie likwidacji podatku giełdowego ocenić należy **umiarkowanie negatywnie** a w zakresie podatku od lokat bankowych **zdecydowanie pozytywnie**.
- W pierwszym przypadku dochody osiągane przez osoby zajmujące się spekulacją na giełdzie zostają uprzywilejowane w stosunku do dochodów osiąganych np. przez pracowników ramach stosunku pracy. Z punktu widzenia postulatu sprawiedliwości podatkowej rozwiązanie takie nie ma uzasadnienia
 - Osoby prawne nadal podlegałyby temu podatkowi, co jest sprzeczne z zasadą neutralności podatkowej.
 - Rząd reprezentuje interesy wszystkich podatników i nie powinien ugiąć się pod naciskiem grup, które pragną osiągnąć przywileje kosztem pozostałych grup podatników.

- Należy jednak przy tym pamiętać również o tym, że obliczanie i pobór podatku dochodowego od dochodów giełdowych jest procesem kosztownym i krytykowanym przez podatników.
- Pozytywna ocena zniesienia podatku od lokat bankowych nie wymaga głębszego uzasadnienia. Podatek ten miałby sens, gdyby dotyczył jedynie nadwyżki oprocentowania lokaty powyżej inflacji tj. rzeczywistego dochodu. Obecnie powoduje, że obniża się skłonność do oszczędzania.
- Można natomiast stosować wobec niektórych twórców uproszczone formy opodatkowania takie jak np. karta podatkowa.
- Ulgi na fundacje zajmujące się promocją kultury można przewidzieć w ramach funkcjonującego obecnie systemu przekazywania 1% podatku na organizacje pożytku publicznego.

☐ Rząd proponuje preferencyjne traktowanie dochodów działalności twórczej oraz statusu twórców. Rząd proponuje możliwość odpisywania od podatków wpłat na fundacje, których zadaniem jest wspieranie twórczości kulturalnej.

Propozycję należy ocenić **umiarkowanie negatywnie**.

- Nie powinno się uprzywilejowywać jednej grupy podatników przerzucając

ciężar opodatkowania na podatników nie będących twórcami. Sytuacja, natomiast której pracownik fizyczny płaci podatek za artystę jest nie do pogodzenia z zasadą sprawiedliwości podatkowej.

Funkcjonujące w ramach art. 20 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, wielokrotnie zmieniane i krytykowane ulgi z tytułu darowizn oraz ulgi z tytułu darowizn przewidziane w innych przepisach należy zlikwidować.

VAT

- ☐ Rząd opowiada się za utrzymaniem dotychczasowych stawek podatku VAT, wraz

z preferencyjną stawką na artykuły pierwszej potrzeby, takie jak żywność i leki.

Stanowisko Rządu ocenić należy **umiarkowanie negatywnie**.

- Stawki podatku VAT są obecnie jednymi z najwyższych w Europie.
- Funkcjonowanie dodatkowych (prócz 0 i 22%) stawek VAT komplikuje system podatkowy, osłabia pewność regulacji podatkowych i daje możliwości uchylania się od opodatkowania i wyłudzenia zwrotów podatku.
- Stawkę podstawową VAT należy obniżać rekompensując ewentualną utratę wpływów budżetowych podwyżką stawki minimalnej a w miarę wzrostu PKB i zmniejszania się relacji wydatków publicznych do PKB – dodatkowymi wpływami podatkowymi.

☐ Rząd proponuje podniesienie progu od którego podatnik obligatoryjnie stawałby się podatnikiem VAT

Propozycję należy ocenić **zdecydowanie pozytywnie**.

- Podatnicy osiągający niewielkie obroty mają często problemy z poprawnym rozliczaniem podatku. Tymczasem obecny próg (10.000 euro) praktycznie przekreśla możliwość zwolnienia.
- Podniesienie progu zwolnienia podmiotowego nie powinno spowodować radykalnego spadku wpływów budżetowych, choć skutki fiskalne regulacji należy poddać głębszej analizie.

Podatek od spadków i darowizn

☐ Rząd proponuje zmniejszenie i uproszczenie podatku spadkowego.

Propozycję Rządu ocenić należy jako **umiarkowanie pozytywną**. Podatek od spadków należy jednak znieść a podatek od darowizn zreformować.

- Podatek od spadków narusza prawo własności i dotyczy majątku wielokrotnie opodatkowanego. Podatek ten jest negatywnie oceniany

- przez podatników. Należy go zlikwidować.
- Ponadto podatek ten zobowiązani są płacić podatnicy bez względu na ich zdolność płatniczą – powoduje to częste występowanie z wnioskami o umorzenie podatku a to z kolei wiąże się z osłabieniem pewności opodatkowania.
 - Natomiast w podatek od darowizn stanowi swoiste uzupełnienie podatku dochodowego i dlatego dopuszczalne jest jego stosowanie w systemie podatkowym opartym między innymi na opodatkowaniu dochodu.
 - Całkowite zniesienie podatku od darowizn stworzyłoby nadmierne możliwości uchylania się od opodatkowania dochodu. Przykładem wykorzystywania instytucji fikcyjnych darowizn do obniżania wysokości podatku dochodowego była praktyka połowy lat 90-tych, gdy rozszerzono możliwość stosowania ulgi z tytułu darowizny.
 - Należałoby przemyśleć, czy nie uznać darowizny za kolejne, opodatkowane być może preferencyjnie źródło przychodów w podatku dochodowym od osób fizycznych. Wiązałoby się to jednak z koniecznością zmian w zasadach finansowania gmin.
- Podatek od nieruchomości**
- ☑ Rząd nie przewiduje wprowadzenia podatku katastralnego.
- Propozycję Rządu ocenić należy **zdecydowanie pozytywnie**.
- Podatek liczony od wartości nieruchomości może być bardziej konfliktogenny, zniechęcający do inwestowania w nieruchomości, podobnie jak to ma miejsce obecnie nie nawiązujący do zdolności płatniczej podatnika, prawdopodobnie droższy w poborze. Wprowadzenie podatku katastralnego oznaczałoby istotne podwyżki ciężarów podatkowych wielu podatników.

- Obecny system opodatkowania powierzchni nieruchomości (choć wartość bywa również podstawą opodatkowania) nie jest pozbawiony licznych wad, jest jednak systemem prostym i sprawdzonym. Niektóre wady można usunąć reformując funkcjonujące obecnie przepisy.
- Podatek katastralny jest jednym z czynników powodujących zmianę charakteru centrów miast, tj. wyprowadzanie się z nich mieszkańców i lokalizację jedynie instytucji finansowych, handlowych i urzędów. Jest to zjawisko negatywne cywilizacyjnie.

Władztwo podatkowe jednostek samorządu terytorialnego

■ Rząd proponuje wprowadzenie możliwości rezygnacji przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego z poboru na ich terenie części podatków i opłat lokalnych, jeżeli uznają one, że jest to korzystne dla rozwoju wspólnot lokalnych.

Propozycję ocenić należy **zdecydowanie pozytywnie**.

- Większa konkurencja podatkowa powoduje nacisk na obniżanie obciążeń podatkowych. Zakres władztwa podatkowego gmin powinien być większy niż dotychczas.

Legislacja podatkowa

■ Rząd proponuje kodyfikację prawa podatkowego.

Propozycję Rządu ocenić należy **zdecydowanie pozytywnie**.

- Kodyfikacja jest pretekstem do stworzenia od podstaw regulacji podatkowych (część ogólna i prawo materialne) w oparciu o bogate już doświadczenia funkcjonowania obecnego systemu.
- Należy jednak przestrzec, że Kodyfikacja prawa podatkowego jest przedsięwzięciem, które powinno być realizowane z najwyższą rozwagą, przy udziale odpowiednich osób i bez pośpiechu.
- Pomysł kodyfikacji prawa podatkowego został wysunięty przez

Ryszard Sowiński

ryszard.sowinski@sobieski.org.pl

Instytut Sobieskiego w programie
„Wolność i praca” w 2003 roku.

▣ Rząd proponuje ograniczenie możliwości dokonywania zmian w prawie podatkowym w danym roku.

Propozycję ocenić należy **zdecydowanie pozytywnie**

- Należy jednak pamiętać o tym, że w przypadku błędów legislacyjnych zachodzi czasem konieczność pilnego wprowadzenia zmian mających na celu wyłącznie korzyść podatnika.

Opracowano na podstawie dokumentów:

- Solidarna polityka gospodarcza: „Program rządu Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2005-2009

- Program wyborczy Prawo i Sprawiedliwość